

PAKETË E BURIMEVE PËR FAMILJET QË KANË FËMIJË ME AFTËSI TË KUFIZUARA

Departamenti i Shteteve të Bashkuara për Arsimin (USED) ka nxjerrë një [fletushkë informative](#) ku sqaron se shkollat duhet të vazhdojnë të ofrojnë mësimdhënie pa pagesë dhe të përshtatshëm (FAPE) për studentët me aftësi të kufizuara, ndërsa parashtrajnë masat mbrojtëse për shëndetin dhe sigurinë e studentëve, mësuesve dhe ofruesve të shërbimeve. Në kushtet e jashtëzakonshme që jetojmë, shërbimet e arsimit special do të ofrohen në një formë të ndryshme nga sa ofrohen kur shkollat janë të hapura dhe funksionojnë plotësisht. Shërbimet e arsimit special në distancë duhet të fillojnë menjëherë. Nuk kërkohet pëlqimi juaj për të filluar shërbimet në distancë. Ju do të merrni një plan që do t'ju tregojë se si shkolla do t'i ofrojë këto shërbime në distancë.

Ky dokument ju njuh me disa burime dhe mjete që mund të jenë të dobishme dhe që do të përditësohen rregullisht.

BURIMET PËR COVID-19:

Shumë agjenci shtetërore dhe organizata kombëtare ofrojnë informacion dhe burime për të mbështetur familjet dhe fëmijët e tyre gjatë kësaj periudhë të zgjatur të mbylljes së shkollave.

Në rast se keni pyetje, shqetësime ose keni nevojë për informacion shtesë, ju mund të kontaktoni:

- Ekipin tuaj IEP/pikën e kontaktit (gjithmonë fillimisht drejtohuni tek distrikti)
- Këshillin lokal Këshillues për Prindërit e Fëmijëve në Arsimin special (SEPEC)
- Kontaktet për informacion dhe mbështetje:
 - Federata për Fëmijët me Nevoja Speciale (Federation for Children with Special Needs) (FSCN):
 - Email: info@fcsn.org
 - Formulari në internet gjendet tek: <https://fcsn.org/ptic/call-center/call-center-intake-form/>
 - uebsiti: www.FSCN.org
 - Telefon falas: (800) 331-0688
 - Gjuha kineze: (617) 3998358
 - Gjuha Haiti kreol: (617) 3998366
 - Portugalisht: (617) 3998316
 - Spanjisht: (617) 3998330
 - Avokatët Mbrojtës për Fëmijët e Massachusetts (Massachusetts Advocates for Children) (MAC):
 - Uebsiti: www.massadvocates.org
 - Anglisht: (617) 357-8431, ext. 3224
 - Spanjisht: (617) 357-8431, ext. 3237
 - Departamenti i Shëndetit Publik (DPH) - Kontakti për mbështetje nga komuniteti për fëmijët me nevoja shëndetësore speciale, telefoni (800) 882-1435

Agjencitë e shtetit të Massachusetts përditësojnë informacionin dhe burimet rregullisht:

- Departamenti i Arsimit Fillor dhe Tetëvjeçar: <http://www.doe.mass.edu/covid19/>

Departamenti i Arsimit Fillor dhe Tetëvjeçar të Massachusetts

- Departamenti i Arsimit Parashkollor dhe Kujdesit: <https://www.mass.gov/lists/early-childhood-education-resources-for-families> dhe https://www.clead.force.com/apex/EEC_ChildCareEmergencyFAQParents
- Departamenti i Shëndetit Publik, Ndërhyrja fillestare: <https://www.mass.gov/alerts/ei-telehealth#undefined>
- Departamenti i Shëndetit Publik, Drejtoria për Fëmijët & të Rinjtë me nevoja shëndetësore speciale: <https://www.mass.gov/orgs/division-for-children-youth-with-special-health-needs>
- Departamenti i Shëndetit Mendor: <https://www.mass.gov/info-details/covid-19-information-about-dmh-programs-and-services>
- Departamenti i Shërbimeve të Zhvillimit: <https://www.mass.gov/lists/coronavirus-resources-for-dds-families-and-individuals> dhe <https://www.mass.gov/lists/resources-for-individuals-at-home>
- Komisioni i Massachusetts për Shurdhët dhe ata me Vështirësi Dëgjimi: <https://www.mass.gov/orgs/massachusetts-commission-for-the-deaf-and-hard-of-hearing>
- Komisioni i Massachusetts për të Verbrit: <https://www.mass.gov/lists/covid-19-resources-for-the-mcb-community>
- Komisioni i Rehabilitimit të Massachusetts: <https://www.mass.gov/service-details/coronavirus-updates-from-mrc>
- Departamenti i Massachusetts i Fëmijëve dhe familjeve:
 - Përditësime rreth DCF COVID-19: <https://www.mass.gov/info-details/dcf-covid-19-resources-and-support>;
 - Qendra e Burimeve për familjen: <https://www.frcma.org/>

MBËSHTETJE PËR FAMILJET:

Kjo është një periudhë me shumë stres. Është e rëndësishme të kujdeseni për veten tuaj dhe kur duhet të kërkonti ndihmë. Shumë agjenci po ju ofrojnë familjeve burime dhe ndihmë gjatë krizës së COVID-19.

- [Programi i mbështetjes për prindin](#) që ofrohet nëpërmjet “Home for Little Wanderers” ofron mbështetje dhe diskutim në grup për familjet që kujdesen për fëmijë me probleme në sjellje dhe probleme me shëndetin mendor.
- Akademia Amerikane e Peditriasë ka nxjerrë një [udhëzues për prindërit që po kalojnë stres nga COVID-19](#) për të praktikuar kujdesin për vetveten, me qëllim që të jenë të aftë të ndihmojnë të tjerët.
- [Ndihma për Familjet e Bostonit](#) (Boston Family Aid) ofron burime për familjet që janë të shqetësuar se mos mbeten apo që janë të pastrehë.
- [Instituti Mendor për Fëmijët](#) ofron konsultime në telefon, biseda me televideo dhe burime të tjera për familjet që po kalojnë stres për shkak të COVID-19.
- Prindërit ndihmojnë prindërit: <https://www.parentshelpingparents.org/>.
- Shërbim telefonik për stresin e prindit 24/7 (PSL) në shumë gjuhë, konfidencial dhe anonim. 1-800-632-8188.

Shërbim telefonik pa pagesë:

Dhuna në familje: Në rast se ju ose dikush që ju njihni ndodhet në karantinë në shtëpi ku nuk ndjehet i sigurt, për ta ofrohet ndihmë.

- **Safe Link është një shërbim telefonik 24/7 në disa gjuhë.** Avokatët mund t’ju ndihmojnë me një plan sigurie, dhe gjetjen e burimeve për strehim, grupe mbështetëse kundër dhunës në familje dhe shumë nevoja të tjera.

- Safe Link 24/7 shërbim telefonik për krizën: **(877) 785-2020; TTY: (877) 521-2601**
- **Shërbimi telefonik Kombëtar për Dhunën në familje** ofron ndihmë dhe plane sigurie 24/7. Telefononi tek numri **1-800-799-7233** për ndihmë reale. Në rast se nuk jeni në gjendje të flisni sepse keni frikë për sigurinë tuaj, hyni tek faqja thehotline.org për të biseduar me dikë ose **dërgoni tekstin LOVEIS tek 22522**

Abuzimi i Fëmijëve: Telefononi menjëherë në rast se keni dijeni, dyshoni për një incident abuzimi ose neglizhimi me fëmijët.

- Gjatë orëve të rregullta të punës (8:45 paradite-5 pasdite H-P) telefononi zyrën lokale të [Departamentit të Familjes dhe Fëmijëve që shërben në qytetin](#) ku jeton fëmija.
- Gjatë orëve të natës, fundjave dhe ditëve të pushimit telefononi Shërbimin pa pagesë Fëmijët- në – rrezik(Child-at-Risk Hotline) **(800) 792-5200**.

NUK KENI INTERNET NË SHTËPI?

- Comcast ofron disa nisma për të ndihmuar familjet të kenë qasje në Internet. [Për më shumë informacion për këtë ofertë shikoni tek Comcast.](#)
- Kryetari i Bashkisë së Bostonit ka ndarë informacion për burimet rreth [lidhjes me internet dhe aksesimit të burimeve teknologjike](#).
- [Vroom](#) ofron sugjerime mësimi që përdoren me lehtësi për fëmijët nën 5 vjeç, që jepen çdo ditë drejtpërdrejtë në telefonin tuaj.
- Ka disa programe të disponueshme që ofrojnë sugjerime dhe burime për familjet që mbështesin mësim me mesazhe me tekst (Tarifa të mesazheve dhe tekstit janë të aplikueshme) dhe aplikime që mund të përdoren në celularin tuaj.

MËSIM SUPLEMENTAR GJATË MBYLLJES SË SHKOLLAVE:

Ka shumë mënyra informale për t'i mbajtur fëmijët të angazhuar me mësim përtej detyrave mbështetëse të shkollës. Kur keni dyshime, lexoni, lexoni, lexoni! Leximi është një nga aktivitetet më të rëndësishme që mbështet arsimin e përgjithshëm. Në internet ka gjithashtu një gamë të gjerë të lojërave të leximit. Çdo gjë që mban të angazhuar fëmijën tuaj, stimulon kuriozitetin e tyre dhe i njeh me gjera të reja të dobishme.

- [Të bashkuar për Arsimit](#) (Unite for Literacy) ofron akses digjital pa pagesë në librat me piktura, përfshi edhe një larmi librash letrarë dhe tekste informale që mund të lexohen nga studentët. Ka gjithashtu edhe një opsion për leximin e tekstit me zë.
- [Paketa Qendrës Kombëtare për Përmirësimin e Leximit dhe Shkrimin. Org's](#) ([Improving Literacy.Org's](#)) ndihmon familjarët të kuptojnë dhe praktikojnë metodat për shkrim dhe lexim.
- [Qendra e Ndhmës Teknike për Fëmijërinë e Hershme\(ECTA\) \(Early Childhood Technical Assistance Center \(ECTA\)\)](#) ofron informacion dhe aktivitete për familjet e fëmijëve të vegjël.
- [Modeli i Piramidës \(Pyramid Model\)](#), duke promovuar aftësitë emocionale sociale tek të miturit dhe fëmijët e vegjël ka hartuar një [listë librash](#) për të ndihmuar fëmijët të kuptojnë dhe zhvillojnë aftësi emocionale sociale.
- [Heggerty](#): Aktivitete për të zhvilluar aftësitë bazike të leximit. Janë shumë të mira për grup moshën 4-6.
- [StoryLine Online](#) dhe [getepic.com] [Epic](#): Lexim me zë të lartë dhe me cilësi i letërsisë për fëmijë dhe ndjekja e ilustrimeve.
- [Lojëra dhe aktivitete](#) për mësim fillestar leximi dhe shkrimi nga qendra e Floridës për Studimet për lexim: printohen me lehtësi dhe luani së bashku.

- [Lexime të dekodueshme](#) digjitale: ky lloj libër rekomandohet për praktikë leximi për fëmijët që akoma po mësojnë të thonë tingujt dhe lexojnë fjalë të thjeshta.

ORGANIZIMI:

Mbajta e një rutine të rregullt ndihmon fëmijët që të kenë stabilitet gjatë periudhës që shkollat janë të mbyllura.

- Caktoni një rutinë dhe orar ditor. Sigurohuni që të planifikoni seanca pushimi. DESE rekomandon 3 ½ deri në 4 orë mësimi për ditë, ku përfshihen mësimi i pavarur dhe mësimi në distancë.
- Përdorni një kalendar ose planifikues ditor për të gjurmuar veprimtaritë ditore. Shumë fëmijë me paaftësi, sidomos të rinjtë, reagojnë mirë ndaj programeve vizuale që përdorin fotografi për të qenë të përqendruar në veprimtaritë mësimore.
- Për studentët që kanë nevojë të qëndrojnë të fokusuar, ju mund të përdorni një matës kohe vizual.
- Kufizoni largimin e vëmendjes dhe siguroni që të keni një mjedis të qetë ku fëmija juaj të punojë.
- Përgëzoni fëmijën për kohën me detyrat dhe përfundimin e tyre. Përdorni ato aktivitete që ju pëlqejnë si stimul.

NDIHMË PËR MËSIM:

Shkollat caktojnë detyra për studentët që duhet t'i përfundojnë nga shtëpia sa kohë që shkollat janë mbyllur. Ju mund të ndihmoni në mësimin e fëmijës duke i udhëzuar ata gjatë detyrave.

- Përgatitni fëmijët për mësim duke ju treguar se përse puna është e rëndësishme, çfarë do të mësojnë dhe çfarë aktivitete do të përfundojnë.
- Përpara mësimin, ndërtoni fjalorin dhe mjedisin e duhur. Shikoni për fjalë ose tema që mendoni se janë të vështira për fëmijën tuaj. Përdorni libra, vizatime, video, Google dhe burime të tjera që ndihmojnë fëmijën tuaj të kuptojë këto fjalë ose tema përpara se të fillojë detyrën.
- Lexoni udhëzimet së bashku me fëmijën tuaj. Kërkojini që t'ju përsërisë udhëzimet për tu siguruar që i ka kuptuar se çfarë do të bëjë.
- Punoni për detyrën e parë ose problemin së bashku. Pastaj, kontrolloni që fëmija të bëjë detyrën pasuese vetë për tu siguruar që i ka kuptuar udhëzimet.
- Drejtoni fëmijën tuaj sipas nevojës gjatë mësimin. Kontrollojeni vazhdimisht për tu siguruar që po punon në mënyrë korrekte.
- Në rast se fëmija juaj ka nevojë për ndihmë, ofroni ide që mund ta ndihmojnë gjatë zgjidhjes së problemit. Përpikuni te mos jepni përgjigje dhe të bëni punën e tyre.
- Lejoni fëmijën tuaj të punojë me një shok në telefon ose në televideo.
- Ndihmoni që fëmija juaj të jetë i angazhuar në mësim duke kombinuar kohën që harxhon në lexim, shkrim, lëvizje, ndjekje të TV, dëgjim dhe bisedë.

BURIME SHITESË PËR FËMIJËT ME AFTËSI TË KUFIZUARA:

BURIME PËR ARSIMIN SPECIAL NË FËMIJËRINË E HERSHME (ECSE):

- Seksioni për Fëmijërinë e Hershme: <https://www.dec-sped.org/ei-ecse-resources-covid-19>
- Modeli Piramidë:
 - Ndhimë për Fëmijët dhe Familjet për të Përballuar - Burime në lidhje me COVID-19: <https://challengingbehavior.cbcs.usf.edu/emergency/index.html>
 - Seritë Backpack për të mbështetur familjet të menaxhojnë sjelljet sfiduese: <https://challengingbehavior.cbcs.usf.edu/implementation/family.html#collapse2>

BURIME TË ECSE PËR KALIMIN NË MOSHË MADHORE:

- Federata për Fëmijët me Nevoja Speciale (FCSN) - përditësim ditor i sitit: <https://fcsn.org>
- Harku i Massachusetts(The Arch of Massachusetts) –
 - Seritë javore në uebinar : <https://thearcofmass.org/post/the-arcs-covid-19-updates-the-arc-launches-weekly-webinar-series>
 - Qëndroni të qetë dhe të informuar: <https://thearcofmass.org/post/the-arcs-covid-19-updates-staying-calm-and-connected>
- Qendra e Sigurimeve të Autizmit në lidhje me Analizën e Aplikuar të Sjelljes dhe Covid-19: <https://disability-info.s3.amazonaws.com/AIRC/pdf/COVID-19-Fact-Sheet.pdf>
- Pearson Connection Academy: <https://www.pearson.com/news-and-research/working-learning-online-during-pandemic.html>
- Mbështetje për persona me autizëm në kohë të pasigurta: 7 strategji mbështetëse që ju përgjigjen nevojave të personave me ASD gjatë krizës së COVID : <https://afirm.fpg.unc.edu/supporting-individuals-autism-through-uncertain-times>
- Shoqata Kombëtare për Familjen, Shkollën dhe Angazhimin në Komunitet (NAFSCE): <https://nafsce.org/general/custom.asp?page=coronavirus>
- Trajnim për mësimin në distance për prindërit e fëmijëve me autizëm: <https://health.ucdavis.edu/mindinstitute/centers/cedd/adept.html>
- Shoqata e Massachusetts e arsimtarëve për studentët me paafësi vizuale (AMESVI). Burime për Familjet dhe Studentët: <http://amesvi.org/Home/family-and-student-resources/>
- Programi “Family TIES” i Massachusetts/Prind me prind lidh prindërit që hasin sfida të ngjashme në rritjen e fëmijëve të tyre me nevoja speciale: <https://www.massfamilyties.org/parent-to-parent-program/>
- Të dhëna për të ndihmuar arsimimin e vazhdueshëm të fëmijëve - https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/prepare/children.html?deliveryName=USCDC_2067-DM23558
- Shoqata Kombëtare Prindër Mësues (PTA) FAQs dhe sugjerime për arsimtarët, informacion për mbështetje sociale, përshtatje me mësim në shtëpi dhe shëndetin: www.pta.org/COVID-19
- Avokatë të ligjit shëndetësor: <https://www.healthlawadvocates.org/ndihmë-dhe-mbrojtje-ligjore>.

TEKNOLOGJI MBËSHTETËSE:

Fëmija juaj mund të përdorë teknologjinë mbështetëse (AT). Ju mund të kontaktoni mësuesin e fëmijës dhe ofruesin e shërbimeve respektive rreth teknologjisë që mund të jetë më e përshtatshme për shtëpinë tuaj.

- Qendra e Teknologjisë dhe Aftësive të Kufizuara ofron një [Hyrje me video në Teknologjinë Mbështetëse](#) që parashtron temat bazike dhe konceptet për përdorimin e teknologjisë mbështetëse për studentët me aftësi të kufizuara.
- CAST ka zhvilluar faqen në ueb për [Mësimin në Distancë](#). Jepen burime dhe informacion për AT.

- Departamenti i Arsimit Fillor dhe Tetëvjeçar (DESE) ofron informacion dhe burime lidhur me [Teknologjinë Mbështetëse dhe Qasjen](#) që mund të jetë i dobishëm për familjet.
- Qendra Kombëtare e Shurdhërve ka hartuar një dokument me pyetjet që bëhen më shpesh, [Përgjigje për pyetjet tuaja](#), për të mbështetur ata persona që janë të shurdhët dhe me vështirësi dëgjimi.
- CaptionSync ofron informacion për t'ju ndihmuar juve në [futjen e skedës suaj në YouTube](#).
- [Biblioteka e Aksesueshme me Materiale Udhëzuese e Massachusetts \(AIM Library\)](#) mund të kontaktohet nëpërmjet mësuesit të specializuar në Paaftësi Vizuale (TVI) të fëmijës tuaj për të pasur qasje në burimet e disponueshme. <https://www.aimlibrary.org/>

MJETET NDIHMËSE PËR KUJDESTARËIT:

Familjet mund të shqetësohen se çfarë do të ndodhë në rast se dikush sëmuret dhe nuk janë në gjendje të kujdesen për fëmijën e tyre me aftësi të kufizuara. Ka burime të disponueshme që shpjegojnë mënyrën se si spitalet i diagnostikojnë dhe trajtojnë pacientët dhe se si familjet mund të kalojnë përgjegjësitë e kujdestarit tek një pjesëtar i besuar i familjes ose mik i besuar.

- Spitalet mund të kenë zhvilluar disa procese si të komunikojnë me familjet për të parë nëse kanë nevojë që t'i ndihmojnë për të caktuar një kujdestar në rast shtrimi në spital.
 - Duhet të informoni mjekun tuaj, ose stafin e spitalit se jeni kujdestar i një fëmije me aftësi të kufizuara dhe ju duhet të vendosni për kalimin e përgjegjësive të kujdestarit.
 - Është e rëndësishme të dihet se fëmijët, prindërit e të cilëve janë shtruar për COVID, mund të dyshohen si COVID pozitiv.
 - Konsidero kujdestarë që janë të shëndetshëm dhe nuk jetojnë me pjesëtarë të tjerë të familjes që mund të jenë me rrezikshmëri të lartë
- Plane për kujdestarët që mund të sëmuren
 - Plani i përgatitjes së familjes për familjet e imigrantëve, përfshin përkthime në spanjisht dhe portugalisht: <https://www.masslegalservices.org/content/family-preparedness-packets>.
- Prokura për kujdestari: një mjet planifikues që prindërit i kalojnë përgjegjësinë kujdestarit. <https://www.mass.gov/files/documents/2016/08/ul/caregiverauthorizationaffidavitform.pdf>.

Ne e dimë që si prindër, familjarë dhe kujdestarë ju jeni të ngarkuar me shumë çështje, përfshi punën dhe kujdesin për familjen tuaj. Ne ju sugjerojmë që të bëni më të mirën dhe të ruani qetësinë. Tregoni kujdes për veten dhe kujdesuni për shëndetin fizik dhe emocional të familjes suaj.

Për përditësim në këtë listë dërgoni email tek specialeducation@doe.mass.edu.